

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

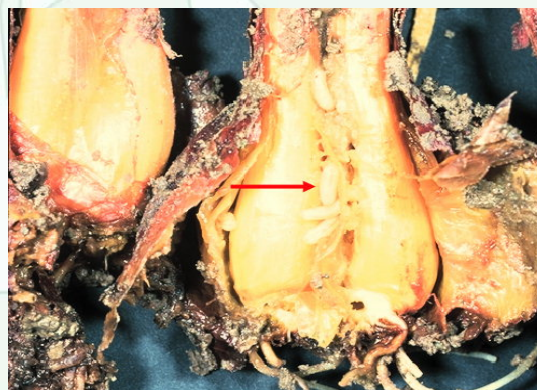
Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

LUKOVE MUVE

Na našim prostorima proizvodnja crnog luka najčešće je iz arpadzika. S obzirom na vremenske prilike vrijeme sadnje već počinje. Poznato je da se svake godine u uzgoju ovog povrća srećemo sa problemom lukovih muva. Štete mogu biti jako velike da je cijela proizvodnja u pitanju.

Hylemia antiqua – lukova muva

Najozbiljnija štetica crnog luka je lukova muva. Imago podsjeća na običnu muvu. Ima 2-3 generacije godišnje. Prezimljava u stadijumu lutke u tlu ili ispod biljnih ostataka. Prva imaga se javljaju krajem aprila ili početkom maja. Nakon kratkog vremena dopunske ishrane polazu jaja pri osnovi lista na vratnom dijelu lukovice. Nakon piljenja larve se ubušuju u tkivo biljke i tu se hrane 20-tak dana.

Listovi venu i suše se. Na ubušenim djelovima javljaju se gljivična oboljenja, dolazi do truljenja lukovica. Krajem juna javlja se imago druge generacije a treća generacija se javlja u avgustu.

Napomyza gymnostoma – muva miner

Ima 2 generacije godišnje, prolječna i jesenja. Prezimljava lutka u mladim biljkama jesenje sadnje i u praziluku u polju ili trapu. Muve proljećne generacije počinju da lete u martu, koje na listovima luka ostavljaju tačkaste izgrizotine. Čim se tačkice primijete treba reagovati. Jaja polažu na najmladje lišće, ispod epidermisa. Kada se ispile larve počinju da se hrane presijecajući sprovodne sudove. Zbog toga se lišće kovrdza. Larva se spušta naniže do ovojnih ljuspica gdje se učauri.

Za razliku od lukove muve ova muva-miner nikada ne prodire u unutrašnjost biljke.

Suzbijanje ovih štetočina nije lako, ni jednokratno. Šta treba uraditi?

Najvažniji je **p l o d o r e d** tj ne gajiti luk na istoj parceli kao prethodne godine. Ranije posadjen luk je manje napadnut. Od hemijskih mjera zaštite koje su aktuelne u ovom periodu je primjena zemljišnih insekticida uz obaveznu inkorporaciju, pred sadnju. Za tu namjenu se mogu koristiti preparati **Force 1.5 G**, ili **Galition**. Osim ovog načina možemo lukovice potopiti u rastvor 0.3% **Confidora 200 SL** prosušiti i zasaditi.

Ako nije izvršeno unošenje ovih insekticida zaštita se mora usmjeriti na uništavanje imaga prije polaganja jaja ili uništavanja jaja prije piljenja tj. ubušivanja larvi u biljku. Da bi se biljke pravovremeno zaštitile potrebno je utvrditi pojavu odraslih muva.

Za praćenje aktivnosti odraslih jedinki koriste se vodeni mamci ili žute lepljive trake. Žuto obojene posude se pune 4% formalinom ili vodom uz dodatak deterdženta i postavljaju se na površinu useva I to:

- za lukovu muvu to je kraj aprila početak maja za I generaciju, a za drugu generaciju kraj juna početak jula
- za muvu minera kraj marta početak aprila za proljećnu sadnju, i kraj septembra za jesenju sadnju.

Hemijska sredstva koja se mogu koristiti su **Sistemin, Perfektion, Mospilan, Actara** i to prskanjem i zalivanjem. Svi preparati su sa odredjenom karencom koju treba poštovati.

Važno je napomenuti da je upotreba hemijskih sredstava moguća samo u slučaju proizvodnje luka za kasniju potrošnju, dok ako je u pitanju proizvodnja mladog luka hemija izostaje sa izuzetkom preparata **Force** (koji se koristi prilikom sadnje).

Mileva Marić, dipl. ing. polj.

Stručni saradnik u oblasti zaštite bilja